

JAN SCHUMANN
LWÓW
PLAC BERNARDYŃSKI
№ 14

NAJNOWSZE WIADOMOŚCI o wyrobach żelaznych

Nr. 13. Marzec 1893.

Do numeru niniejszego załączam cyrkularz o zaprotokołowaniu firmy

„Piotrowicz & Schumann"

Slusarnia i warstat konstrukcyj żelaznych.

Wyroby tego warstatu utrzymuję na składzie komisowym i proszę o łaskawą pamięć.

Jan Schumann.

Narzędzia dla ogrodnictwa

Narzędzia dla ogrodnictwa są w bieżącym miesiącu najbardziej poszukiwanym artykułem, albowiem z wiosną rozpoczyna się praca około grządek; od ich dobrego uprawienia zależy początkowe powodzenie zasianego ziarna, a późniejsza piecza o nie ma na celu podlewanie, czyszczenie, strzyżenie krzaków, koszenie trawy, plewienie i t. p.

Aby te czynności prędko i z należytym skutkiem wykonać, potrzeba przedewszystkiem ***dobrych i praktycznych narzędzi,*** *bo jak przysłowie mówi „dobre narzędzie to połowa pracy". Amerykanie znani ze swej pomysłowości, przodują w wyrobach rozmaitych narzędzi i dlatego w niniejszym cenniku podnosiłem szczególnie te narzędzia amerykańskie, które okazały się dla naszego kraju odpowiednie; staram się również mniej więcej w tym porządku wyliczać, jak są do wymienionych celów potrzebne.*

ŁOPATY. Niktby nie przypuszczał, że i ten pospolity przedmiot egzystuje w tak rozmaitych kształtach. — Fabryki zajmujące się tym artykułem, posiadają po kilkadziesiąt i więcej wzorów, według których go wyrabiają i na wszystkie strony świata rozsyłają. Wedle miejscowości, w których są najwięcej używane, otrzymują swoją nazwę n. p. łopaty czeskie, wołoskie, angielskie, galicyjskie. O ostatnich pomówię na pierwszem miejscu, ale następnie nie pominę również i innych gatunków, które jako praktyczna nowość zostały u nas już wprowadzone.

Ponieważ niniejszy numer poświęcam wyłącznie ogrodnictwu, dlatego wyliczam w nim tylko łopaty używane **do ogrodnictwa, sadownictwa, pola** i w ogóle do gospodarstwa rolnego — a o łopatach **dla przedsiębiorstw drogowych, kolejowych, budowlanych** i t. p. wspomnę na innem miejscu.

Łopaty szpiczaste *(Spitzschaufeln)*, kute ze stali, z trzema prętami na grzbiecie dla wzmocnienia przed złamaniem, polecam w trzech wielkościach, z których pierwsza nadaje się *dla młodzieży i amatorów ogrodnictwa*, druga *dla robotnic*, a trzecia *dla robotników.*

Nr.	4808	4809	4810	
Wymiary bez ucha	21×26	22½×27½	24½×30	cm.
Sztuka	35	40	50	ct.

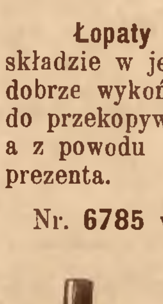

Nowe łopaty ze stalowej blachy prasowane odznaczają się lekkością i pięknem wyglądem, a przytem są bardzo tanie i wielkie, bo najmniejsza z tych równa się prawie co do wielkości największej ze sorty poprzedniej. Ze względu, że są zrobione ze stalowej blachy (materyału kruchego), trzeba rączkę drewnianą na 15 cm. za ucho wysunąć, ku czemu fabryka sporządziła w łopacie odpowiednie zagłębienie.

Nr.	4706	4707	4708	
Sztuka	35	38	42	ct.

Łopaty stalowe jak ostatnie, całkowicie **polerowane**, mam na składzie w jednej średniej wielkości, formatu bardziej szpiczastego dobrze wykończone. Mogą być ostrzone jak siekiera, więc przydatne do przekopywania ugoru, do kopania ziemi najeżonej łodygami, a z powodu swego szykownego wyglądu zalecają się bardzo na prezenta.

Nr. **6785** wymiary bez ucha 22½×31 cm. Cena tylko **50** ct.

Łopaty ze stalowej blachy wązkie, uboczną ryciną przedstawione, są w ogrodnictwie szczególnie pożyteczne, zwłaszcza wtedy, gdy chodzi o okopywanie grządek osadzonych gęsto kwiatami, ponieważ ich szerokość wynosi tylko 17 cm. przy długości zwyczajnej.

Nr. **1015** cena **40** ct.

Łopaty wojskowe *(Militärschaufel)*, których widok boczny i frontowy ryciny objaśniają, mogę także dla ogrodnictwa najlepiej polecić. — Podczas gdy dotychczas opisane były zupełnie proste, zatem nadawały się wyłącznie do kopania, są te nieco wygięte, a więc dobre i do kopania i do nabierania. Ucho ich jest złożone z dwóch blach spojonych żelazną obrączką, przeto rączka da się w nim dobrze osadzić, a najlepszą rękojmią ich praktyczności jest to, że są używane przez wojskowość.

Nr.	**6063**	**6778**	
Cena	**45**	**55**	ct.

Nowa patentowana łopata (*Patentschaufel*) ma boki ząbkowane i daje się ostrzyć jak siekiera.

Proszę o zakupno na próbę i łaskawe doniesienie mi o jej praktyczności.

Nr. **6154** wymiary bez ucha $30\frac{1}{2}\times30$ cm. cena **95** ct.

Łopaty zaokrąglone *(Fassschaufel)* do piasku, ziemi sypkiej, a zwłaszcza w ogrodnictwie do przesiewania przez rafę są w trzech gatunkach:

a) **kute ze stali** z trzema prętami na grzbiecie dla wzmocnienia przed złamaniem:

Nr. **4812** wymiary bez ucha $30\times27\frac{1}{2}$ cm. cena **50** ct.
Nr. **4813** „ „ „ 30×29 „ cena **60** ct.

b) **ze stalowej blachy** prasowane, na czarno lakierowane:

Nr. **6779** wymiary bez ucha 30×32 cm. cena **45** ct.

Nr. **6780** wymiary bez ucha 32×33 cm. cena **50** ct.

c) prasowane jak poprzednie **z obrączkami** jak wojskowe:

Nr. **6783** wymiary bez ucha 22×33 cm. cena **60** ct.

Łopaty graniaste (*Kantige Stichschaufeln*) mają wyłączne zastosowanie do obcinania gazonów, trawników, do kopania i czyszczenia rowów, chociaż mogą także służyć do wykopywania darni w mniejszej ilości lub do kopania rowów na dreny.

Kute ze stali Nr. **4816** wymiary bez ucha $22\times26\frac{1}{4}$ cm. cena **55** ct., zaś **stalowe polerowane** mniejsze od poprzednich, bardzo ładnie wykończone:

Nr. **6786** wymiary bez ucha 17×26 cm. cena **60** ct.

Rączki do łopat dostarczam na żądanie i liczę po następujących cenach wraz z oprawą:

z drzewa miękkiego **15** ct.
„ twardego **25** ct.

MOTYKI **kute** ze stali są przedstawione następnemi pięcioma figurami.

Wymiary rozumieją się w ten sposób, że pierwsza cyfra podaje szerokość, a druga długość.

Stosunek wielkości mniej więcej jak na figurach, można więc łatwo wybór uczynić, dodaję tylko, że do *okopywania chmielu* najchętniej są używane Nr. 958 i Nr. 2929.

Nr. **957**

15×15 cm.
26 ct.

Nr. **955**

17×21 cm.
26 ct.

Nr. **956**

30×15 cm.
33 ct.

Nr. **958**

24×20 cm.
33 ct.

Nr. **2929**

25×23 cm.
48 ct.

Motyki prasowane ze stalowej blachy są na składzie w następujących czterech formach, z których Nr. 5993 nadaje się najlepiej do kultury buraków, zaś Nr. 8129 do plewienia i okopywania małych grządek.

Nr. **5993**

13×12 cm.
40 ct.

Nr. **5857**

11×11 cm.
40 ct.

Nr. **6064**

13×15 cm.
30 ct.

Nr. **8129**

20×8 cm.
35 ct.

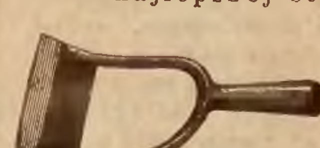
Prócz tych mam jednak motyki podobne do Nr. 6064, tylko *ręcznie kute i z dwoma palcami*, powszechnie u nas znane motyki do kartofli. — Nr. **3133** cena **24** ct.

Jak amerykańskie widła są bardzo dobre, tak motyki ztamtąd sprowadzane okazały się bądź swoją formą, bądź z powodu delikatnego wykończenia dla nas nieodpowiedne, dlatego je zupełnie zamilczam.

Rączki do motyk kosztują jak rączki do łopat.

GRACE czyli skrobaczki do ścieżek ogrodowych są zwykłe, przedstawione pierwszą ryciną, lub nowego kształtu i poprawnej konstrukcyi objaśnione drugą. Pierwsze są sporządzone z kutego żelaza i z uchem z jednego kawałka się składające. Na składzie mam je w dwóch wielkościach: Nr. **4817** o ostrzu 18 cm. szerokiem po **36** ct. i Nr. **4818** o ostrzu 21 cm. po **40** ct. — Niedogodnością ich jest to, że potrzeba nadrapaną ziemię lub ścięte chwasty na bok odrzucać, bo inaczej przeszkadzają posuwaniu się gracy — co jest usunięte w n o w e j g r a c y, której ostrze sporządzone z n a j l e p s z e j s t a l i jest osobno przymocowane do widełkowatej rączki. Przy tej gracy przeskakuje nadrapana ziemia przez ostrze, przeto gracę nie potrzeba od ziemi odrywać, posuwa się ją tylko w jednym kierunku, a robota szybciej postępuje.

Nr. **4861** ostrze 21 cm. szerokie **60** ct.

WALCE ogrodowe do ubijania czyli walcowania ścieżek i dróg, dostarczam na zamówienie w dwóch wielkościach:

Nr. **8130** długość walca 40 cm., waga około 100 kgr. Złr. **45.**

Nr. **8131** długość walca 75 cm., waga około 200 kgr. Złr. **75.**

GRABIE najtańsze z zębami z okrągłego grubego drutu polecam w dwóch sortach pod względem formy i wielkości zupełnie równych. Różnią się między sobą tylko więcej lub mniej silnem wykończeniem ucha.

Słabsze	Nr.	**5859**	**5860**	**5861**	
	Ilość zębów	8	10	12	
	Sztuka	**38**	**45**	**50** ct.	
Lepsze	Nr.	**8364**	**8365**	**8366**	**8367**
	Ilość zębów	8	10	12	14
	Sztuka	**38**	**45**	**54**	**64** ct.

Grabie prasowane, sporządzone z jednej sztuki blachy, których zęby są tak wykręcone, że w kierunku grabienia są szerokością postawione, przez co stawiają wielki opór przeciw złamaniu; nadto górny ich grzbiet jest na zewnątrz wygięty, tak, że mogą od wypadku zastąpić w części gracę do czyszczenia ścieżek.

Nr.	**4987**	**4988**	**4989**
Ilość zębów	10	12	14
Cena	**45**	**52**	**60** ct.

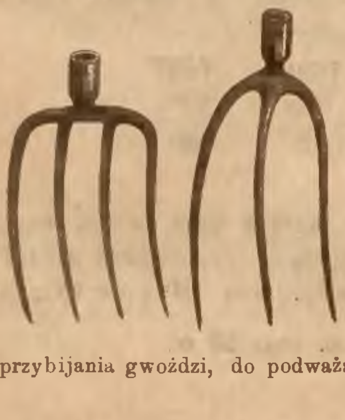
Grabie patentowane mające zęby osadzone silnie i złożone ze samych części składowych, ze sobą zapomocą jednej poprzecznej sztabki znitowanych. Rączka składa się z dwóch blach, jest sprężysta i daje się zastosować tak do grubszych jak i do cienszych rączek, a ściska się ją zapomocą śruby.

Nr.	**8361**	**8362**	**8363**
Ilość zębów	8	10	12
Sztuka	**30**	**35**	**40** ct.

Oprawa do grac i grabi z drzewa miękkiego **15** ct.
" " " " " twardego **30** ct.

WIDŁY do nawozu zwane **„styryjskie"** z kutego żelaza, o grubych kolcach, kształtu jak rysunek, są na składzie tylko z najlepszej fabryki w dwóch wielkościach po **50** i **60** ct.

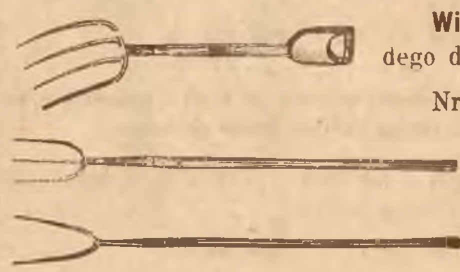

Widły tak do nawozu jak i do siana znane pod nazwiskiem „amerykańskie" nie są już ztamtąd sprowadzane, bo je obecnie w Austryi wyrabiają; są też bardzo tanie, przyczem jednak amerykańskim stanowczo nie dorównują. Na składzie je trzymam, bo są pokupne i przy zachowaniu pewnych ostrożności dobre usługi oddają.

Szczególnie wystrzegać się należy rozbijania zamarzniętego obornika lub używać wideł do niewłaściwych czynności, jakoto: do przybijania gwoździ, do podważania ciężarów i t. p. Obornik należy tak nabierać, by wszystkie zęby były jednakowo obciążone, gdyż inaczej, zwłaszcza w zimie podczas mrozu, zęby się łamią.

Nr. **4381**	*do nawozu*	o 4	zębach	**65** ct.
Nr. **4382**	„ „	o 3	„	**50** ct.
Nr. **4383**	*do siana*	o 3	„	**50** ct.
Nr. **4384**	*do snopów*	o 2	„	**36** ct.

Jako specyalny doskonały wyrób zagraniczny, dorównujący amerykańskim, polecam *widły do nawozu o 4 zębach*, kształtu zupełnie jak poprzednie, lecz z najlepszej rafinowanej stali, każda sztuka pod gwarancyą. Nr. **8140** cena Złr. **1·—**

Widły oprawne z rączkami z twardego drzewa:

Nr. **4385** *do nawozu* z rączką 80 cm. długą. Złr. **1·70.**

Nr. **4386** *do siana*, z rączką 150 cm. długą. Złr. **1·35.**

Nr. **4387** *do snopów*, z rączką 200 cm. długą. Złr. **1·20.**

Nowe patentowane widły do siana, używane do ładowania go na wóz, w stodole do odgartywania słomy przy młóceniu, na łące do przewracania i znoszenia siana, ale prócz tego nadają się wyśmienicie do koniczyny i do rozrzucania nawozu po polu.

Przy niezwykłej trwałości nie wiele są cięższe od wideł drewnianych, a są o wiele wygodniejsze do ręki, bo nie zsychają się jak drewniane, których kolce w cieple wygięte wkrótce się prostują. Z powodu swej nadzwyczajnej praktyczności zajmą one kiedyś pierwsze miejsce pomiędzy narzędziami gospodarskiemi.

Nr. **8368** cena Złr. **1·50.**

Haki do rozrzucania nawozu, do rozbijania, jeżeli jest zamarznięty, do ściągania z wozu i t. p., kute są w jednej wielkości.

Nr. **6018** cena **40** ct.

NOŻE do siana do krajania ze stert, używane także do dzielenia obornika, przedstawiają następne dwie figury. Pierwsza illustruje nóż nowszego kształtu, którym się pracuje lekko i prędko jak piłką.

Nr.	**1335**	**1336**
Złr.	**3·30**	**3·70**

Tego samego kształtu oryginalne amerykańskie, bardzo dobrze wykończone. Nr. **4933** Złr. **4·20.**

Druga figura przedstawia noże formy dawniejszej księżycowej, którymi się kraje siano nadeptując je nogą; są znacznie tańsze, ale też nie oddają takiej usługi jak poprzednie.

Nr. **3525** cena Złr. **1·70.**

KOSY styryjskie polecam tylko z najpierwszych fabryk z doskonałej stali sporządzone. Sprzedaję także kosy tańsze po **30**, **35** i **40** ct., między którymi mogą się wprawdzie znaleść jednostki bardzo dobre, ale jest to przypadek, na który liczyć nie należy. Jako wyborne polecam kosy Nr. **7936** po **75** ct., każda sztuka pod gwaran-

cyą, już klepane i ostrzone, cała długość 70 cm. z napisem *„Szczęść Boże“*. — Zapraszam o zamawianie ich na próbę i o pospiech, bo wielkiego zapasu nie mam.

Następnie polecam ze składu również bardzo dobre kosy o ostrzu nadzwyczaj cienko wyklepanem, co się przyczynia do łatwego podostrzenia; ostrze odznacza się nadto tą właściwością, że jest znacznie wklęsłe, przeto tnie wyśmienicie.

Przy oprawianiu tych kós na kosisku trzeba tylko mieć wzgląd na tę wklęsłość ostrza i nadać im take położenie, by ostrze nie było zanadto do góry podniesione, gdyż inaczej będzie się ślizgać po trawie.

Nr. **5897** długość 70 cm. cena **65** ct.
Nr. **5900** „ 76 „ „ **70** ct.

Zamawiający kosy w lepszym gatunku najmniej 10 sztuk i nadsyłający dotyczącą kwotę z góry przekazem, otrzymują posyłkę franco do domu.

Osobne **kosy do chwastów** i młodych krzaków t. z. **leśne** odróżniają się swą grubością i silnem uchem.

Nr. **2679** długość 53 cm. cena **60** ct.

Zamiast zwyczajnych pierścieni, używają w Anglii, Niemczech i Ameryce od dawna **nowe patentowane** PIERŚCIENIE **do** KÓS, które rycina przedstawia. — Obecnie nabyła jedna fabryka austryacka dotyczący patent i od niej sprowadziłem je tego roku na skład i zapraszam do próbnego zakupna.

Gdy dotychczasowe pierścienie trzeba klinem umocowywać, zakładają się te na ramię kosy tak, że głowa pierścienia obejmuje kosisko, zaś druga (płaska) strona piętkę kosy; następnie przyciska się zapomocą śruby piętkę do kosiska i uzyskuje się tym sposobem spojenie pojedyncze i silne, przyczem ani kosa ani kosisko się nie niszczą, a klin jest zbyteczny. Nr. **7937** sztuka **25** ct.

Młotki i kowadełka t. z. babki do klepania kós, ręcznej roboty.

Nr. **3125** para po **40** ct.

Aby kosę lub sierp dobrze wyklepać zapomocą powyższych przyrządów, potrzeba mieć pewną wprawę; dla mniej wprawnych poleciłbym specyalne **maszynki do klepania**, których wprawdzie na składzie nie posiadam, ale na zamówienie dostarczam i to albo pojedyńcze po Złr. **7** (D. 39), — albo lepsze, więcej skomplikowane po Złr. **20** (T. 48).

SIERPY **do klepania** t. z. *niemieckie*, oprawne w rączkę, są po **30**, **40** i **50** ct. do nabycia, zaś *sierpy polskie* z ząbkami, z najsławniejszej fabryki angielskiej po **30** ct.

KAMIENIE do ostrzenia kós i sierpów klepanych z naturalnych brył łupane i gładzone o miękkiem ziarnie.

Nr. **1023** miękkie siwe po **8** ct.
Nr. **1022** średnio twarde czerwone po **9** ct
Nr. **1021** najtwardsze niebieskawe po **10** ct.

Kamienie naturalne z Ameryki sprowadzane pod nazwą „I n d i a n“, płaskie, równo szerokie, 24 cm. długie, koloru jasno popielatego, miękkie, ale dobrze ostrzą. Nr. **321** po **20** ct.

Osełki szmirglowe rozwożone przez domokrążców i sprzedawane nawet bardzo drogo, koloru szaro brunatnego, są u mnie do nabycia po **13** ct. Nr. **1019**.

Przemysł krajowy się powiększa!

W niedalekiej przyszłości będziemy mogli używać kamieni sztucznych, wyrabianych w kraju, w fabryce wyrobów ceramicznych w Rawie ruskiej, a to pod światłem kierownictwem zasłużonego na tem polu pana Krzena, dyrektora stacyi ceramicznej we Lwowie.

Dotychczasowe próby wykazały, że materyał do tego celu mamy doskonały, a więc uzyskamy niezadługo zupełnie zadowalające produkty, o których bliższe szczegóły zastrzegam sobie do numerów późniejszych.

Oryginalna amerykańska KOSIARKA **ogrodowa „King“ do trawy** jest we większem gospodarstwie bardzo użyteczna. — Konstrukcya pojedyncza i trwała, wykończenie jak najdokładniejsze — przyczyniają się do tego, że jest uznaną za najpraktyczniejszą pomiędzy dotąd istniejącymi. — Za nader lekkiem poruszeniem tnie ona obracającymi się trzema skrzydłami, jednym tylko nożem bardzo regularnie.

Nr. **8133** długość noża 32 cm. Złr. **25**.
Nr. **8134** długość noża 37 cm. Złr. **30**.
Nr. **8135** długość noża 42 cm. Złr. **35**.

Uwaga. Czysto utrzymywać, aby nie rdzewiała i smarować oliwą.

NOŻE **ogrodnicze** trzymam na składzie najpotrzebniejsze gdyż wielki wybór jest tu bez potrzeby. — Z jednem ostrzem i rączką wyrobioną stosownie do dłoni, z okładzinkami rogowemi, Nr. **4149** Złr. **1**, zaś tejsamej wielkości, z rączką pojedyńczej formy, w okładzinkach drewnianych dębowych Nr. **4146** tylko **70** ct. Noże o dwóch ostrzach i kostką w okładkach dębowych, — jak rysunek — są w dwóch wielkościach:

Nr. **4147** po **1** Złr. i Nr. **4148** po Złr. **115**.

Wreszcie nożyki wyłącznie do oczkowania z jednem ostrzem i wystającą kostką, w okładzinkach dębowych. Nr. **4150** po **90** ct.

NOŻYCE **ogrodnicze** *ręczne są we wielkim wyborze, albowiem na bieżący sezon zaopatrzyłem mój skład w wybór znacznie większy niż zwyczajnie. Między opisanemi znajdzie szanowny czytelnik niektóre zupełnie nowej i nieznanej konstrukcyi, które polecam łaskawej uwadze, a wyliczanie zaczynam od najpowszechniejszych.*

Nożyce styryjskie zwane także **kremskie**, z kabłąkiem na 4 palce, których ostrze da się także jako nóż ogrodniczy używać, doborowej jakości, na czarno zapalane. **Nr. 7864** po **70** ct., zaś takie same delikatniejsze, Nr. **8132** po **50** ct. — Nożyce z tą samą rękojeścią, jednak *bez noża*, znacznie silniejszej konstrukcyi. Nr. **7869** po **80** ct.

Nożyce formy paryskiej ze sprężynkami z płaskiej stali *(Puffer-Feder)* również czarno zapalane, kształtu jak rycina w trzech wielkościach:

Nr.	**7865**	**7866**	**7867**	
Cała długość	$20^1/_2$	22	$23^1/_2$	cm.
Cena	**68**	**75**	**90**	ct.

Nożyce małe do róż, czarno zapalane, zwyczajnego gatunku ze sprężyną łatwą do wyjęcia:

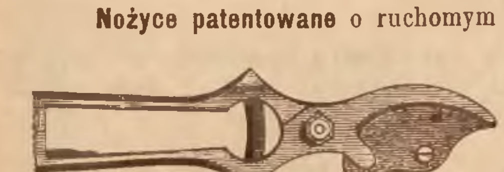
Nr. **7568** długość 19 cm. cena **50** ct.

Nożyce małe podobne do poprzednich, formy kończastej, wygodne do obcinania gałązek przy robieniu bukietów.

Nr. **7868** długość 19 cm. cena **40** ct.

Nożyce patentowane o ruchomym nożu, który ułatwia znacznie przecinanie gałązek i jest zapomocą śrub łatwy do odjęcia celem naostrzenia.

Nr. **7870** brązowane Złr. **1**.

Takie same mniejsze do róż Nr. **7872** cena **85** ct.

Nożyce tego samego patentu co powyższe, których forma rączek zbliżona jest do paryskich, starannie wykonane, całe niklowane, jako nowość na prezent się nadające.

Nr. **7871** cena Złr. **2·20**.

Nożyce paryskie, których ostrze porusza się w dwóch kierunkach, powodując przez to cięcie jakoby nożem, co umożliwia łatwo odcięcie nawet grubszych gałązek. Ten pomysł francuski zjednał sobie w ogrodnictwie powszechne uznanie i nożyce te są bardzo chętnie kupowane.

Nr. **5428** cena Złr. **2**.

Nożyce do trawy proste, przedstawione ryciną, są zupełnie identyczne z pojedynczymi nożycami do owiec. Służą one do ścinania trawy na kląbach, obsadzonych kwiatami, gdzie kosą ani sierpem nie można się dostać bez obawy uszkodzenia kwiatów.

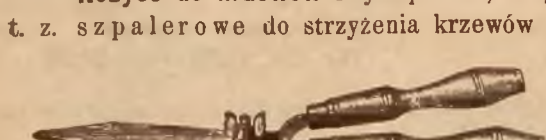
Nr. **4160** całej długości 23 cm. **35** ct.
Nr. **4161** „ „ 26 cm. **45** ct.

Druga figura przedstawia specyalne **nożyce do trawy z kolankiem**, znacznie większe od poprzednich.

Nr. **7049** całej długości 31 cm. Złr. **1·40**.

Nożyce do krzewów i żywopłotów, z rączkami politurowanymi t. z. szpalerowe do strzyżenia krzewów przy żywopłotach, akacyj i innych drzew ozdobnych utrzymuję na składzie w dwóch odmianach:

Nr. **7879** w całej długości 50 cm. po Złr. **2**.
Nr. **7878** „ „ 60 cm. po Złr. **3**.

Te drugie są fasonu angielskiego i posiadają rodzaj **obcinacza do grubszych gałązek** *(Astschneider)*, a obie mają nie jak tańsze klinek do zabijania, lecz muterkę skrzydlatą, którą odkręciwszy, można nożyce łatwo wyostrzyć, oczyścić i uregulować.

Nożyce do osadzania na drączku *(Raupenscheeren)* do ścinania robacznych gałązek, utrzymuję na składzie w trzech odmianach.

Figura pierwsza przedstawia nożyce zwykłe, chwytające gałązki z góry.

Nr. **7873** po **85** ct.

Drugie są poprawniejszej konstrukcyi i chwytają gałązki z dołu, przeto uniemożliwiają wymknięcie się takowych, sznurek zaś do nich można albo wprost do ramienia przywiązać (jak u nożyc zwykłych) albo przymocować go do drączka i przeciągnąć przez bloczek, znajdujący się na końcu ramienia ruchomego.

Nr. **7874** cena Złr. **1·60**.

Jako **najlepsze** przytaczam wreszcie **nowe amerykańskie.** — Nożyce w mowie będące można trwale na grubym drączku osadzić, gdyż posiadają w lejku śrubę, którą się w drączek wkręca a prócz tego przytwierdza się śrubą z boku. Chwytają gałązki z góry i tną bardzo silnie.

Aby można nimi także grube gałęzie a nawet konary ucinać, przymocowaną jest do nich u góry piłka ogrodowa już ostrzona i rozwiedziona. Gdy się ma tylko cienkie gałązki obcinać, odejmuje się piłkę, by nią takowe nie kaleczyć.

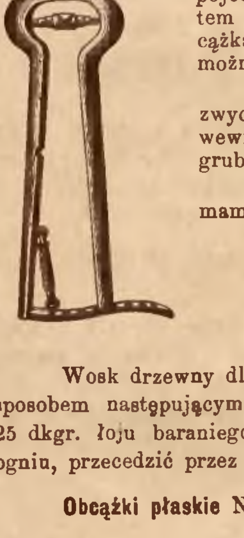
Nr. **7027** cena wobec tylu zalet nie wysoka, bo tylko Złr. **5·40**.

Nowy sposób okulizowania zapomocą korka.

Okulizowanie samo pomijam, bo ono nie wchodzi w zakres tego skromnego pisemka, konstatuję tylko, że przy każdem okulizowaniu potrzebne jest gładkie cięcie, a powierzchnie przecięte mają do siebie dokładnie przystawać. Udanie się lub nieudanie okulizowania zależy od tego, aby się owa zielona powłoka, znajdująca się bezpośrednio pod korą, a zwana „cambium“ nawzajem stykała i zrosła.

Dotychczasowe okulizowanie odbywało się w ten sposób, że po przyłożeniu zraza do dziczki obwiązywano to miejsce silnie łykiem, podczas czego położenie zraza mogło się zmienić i spowodować jego uschnięcie.

Nowy sposób polega na ujęciu gałązek korkowem drzewem, a wprawa o tyle jest wymaganą, aby gałązki ścisnąć kleszczami, zaopatrzonemi korkiem w tej chwili, kiedy uważamy, że położenie ich jest odpowiednie. Po ściśnięciu kleszczy zaskakuje natychmiast w dole sprężyna i zabezpiecza je przed otwarciem się.

Potem przystępujemy do obwiązania korka drutami, najlepiej cynowanemi, aby nie rdzewiały. Umożliwienie tego obwiązania przy zamkniętych kleszczach stanowi właściwą myśl patentu tychże. — Kawałki drutu przesuwa się pojedynczo przez szpary w kleszczach się znajdujące, a potem każdy drut z osobna skręca się u góry płaskiemi obcążkami. Kleszcze się odejmuje, a korek tak związany można nadto zalać woskiem drzewnym.

Korki do tego celu sporządza się w ten sposób, że zwyczajne korki przecina się na połowę i robi się od strony wewnętrznej wzdłuż wklęsłe rynewki, które stosownie do grubości gałązek powiększa się okrągłym pilnikiem.

Korki już przyrządzone i drut załączam, a kleszcze mam na składzie w trzech wielkościach:

Nr. **7875** wielkie Złr. **4·50**.
Nr. **7876** średnie Złr. **2·80**.
Nr. **7877** małe Złr. **1·50**.

Wosk drzewny dla ochrony skaleczonej kory lub drzewa, sporządza się sposobem następującym: 50 dkgr. żywicy czystej, 1 klgr. żółtego wosku, 25 dkgr. łoju baraniego i 25 dkgr. terpentyny razem stopić przy wolnym ogniu, przecedzić przez rzadkie płótno i wylać w laseczki.

Obcążki płaskie Nr. **7809** do drutu po **16** ct.

PIŁKI ogrodnicze bardzo zgrabne i lekkie, z kabłąkiem z żelaznego drutu, z drewnianą rączką, pojedyncze, wyrobu styryjskiego.

Nr. **4156** długość 24 cm. **30** ct.

Takie same, z rączką politurowaną, lepiej wykończone, wyrób francuski, już ostrzone i rozwiedzione, zupełnie do użytku gotowe:

Nr. **2082** długość 25 cm. **40** ct.
Nr. **2083** „ 30 cm. **45** ct.

Najlepsze tej formy:

Nr. **4157** długość 27 cm. **55** ct.
Nr. **4158** „ 33 cm. **75** ct.

Piłki z kabłąkiem i rączką do naprężania zapomocą skrzydlatej muterki są w dwóch odmianach: tańsze Nr. **4159** długość 31 cm. cena Złr. **1**. — lepsze, urządzone zarazem do skręcania blaciku w rączce. Nr. **2084** o ostrzu 30 cm. długiem. Złr. **1·60**.

Piłki ogrodnicze bez rączki mające specyalną formę, gdyż za rękojeść służy sam kabłąk, opatrzony drewnianemi okładzinkami w miejscu, gdzie go się ręką chwyta.

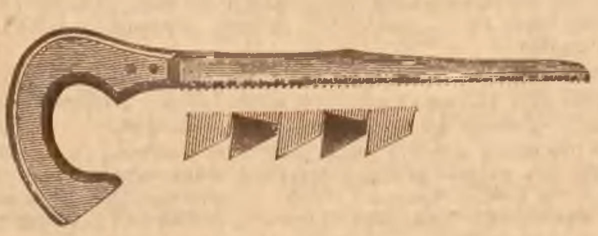
Nr. **2992** długość ostrza 30 cm. Złr. **1.10**.

Piłki amerykańskie, z rękojeścią do dłoni dobrze przylegającą, z ostrzem szerokiem, z oryginalnymi zębami, nadają się doskonale do przecinania drzewa mokrego lub takich gałęzi soczystych, które żywicą przesiąkłe zwyczajną piłkę zalepiają.

Nr. **2424** długość ostrza 26 cm. Cena **50** ct.

Nowa piłka ogrodnicza „Excelsior" posiada tyle zalet, że zasługuje, aby ją wszędzie rozpowszechnić. Przy końcu ma ząbki drobniejsze, a ku rączce czem raz to większe. Zęby ma całkiem oryginalne, nie potrzeba ich nigdy rozwodzić, a ostrzą się bardzo łatwo. Rżnie nadzwyczaj prędko i gładko tak małe gałązki jak i grube gałęzie. Z powodu że ostrze ma długie a wąskie, można ją między dwie rozrastające się gałęzie łatwo wsunąć, przytem nadaje się również do szczepienia.

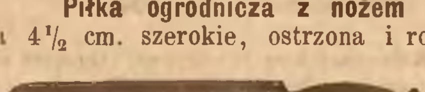
Nr. **7574** długość 40 cm. cena Złr. **1·30**
Nr. **7575** „ 45 cm. cena Złr. **1·50**.

Piłki ogrodnicze z haczykiem do przyginania gałązek, oprawione w żelazne łapki, przedstawione ryciną, zupełnie do użytku gotowe.

Nr. **2092** długość ostrza 25 cm. cena **50** ct.

Piłka ogrodnicza z nożem mająca ostrze 28 cm. długie a $4^1/_2$ cm. szerokie, ostrzona i rozwiedziona. Można ją nazwać uniwersalną z powodu rozmaitego zastosowania, jakie posiada. Nóż stanowi zaostrzony grzbiet.

Nr. **5682** cena **70** ct.

Piłki ogrodnicze składane t. z. kieszonkowe odznaczają się nadzwyczajną praktycznością, bo można je w kieszeni wygodnie nosić, a tylko w razie potrzeby otworzyć i użyć. Już ostrzone i rozwiedzione.

Nr. **2093** ostrze 14 cm. długie cena **42** ct.

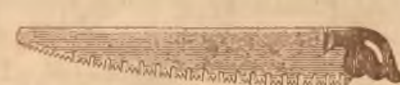
Niektóre piłki z działu stolarskiego i ciesielskiego umieszczam dodatkowo, gdyż mogą także i w ogrodnictwie usługi oddać.

Piłki ręczne małe bez kabłąka i grzbietu z ząbkami zwyczajnemi ostrzone i rozwiedzione są powszechnie używane w trzech wielkościach:

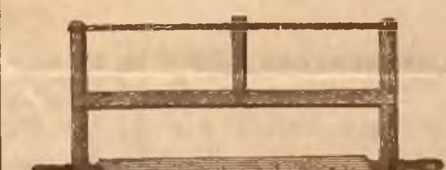
Nr. **6885** długość ostrza 26 cm. cena **64** ct.
Nr. **6886** „ „ 32 cm. „ **75** ct.
Nr. **6887** „ „ 42 cm. „ **110** ct.

Piłka oryginalna amerykańska o szczególnych zębach z rękojeścią drewnianą. — Jak figura objaśnia, ma ona z początku zęby zwykłe, dalej zaś amerykańskie, odznaczające się tem, że są różnej wielkości i mają wolne miejsce na trociny. Ostrze 70 cm. długie, zaś przy rączce 22 cm. szerokie. Z powodu tak olbrzymich rozmiarów nadaje się wyśmienicie do ścinania starych spróchniałych drzew, obcinania uschłych gałęzi i t. p.

Nr. **6894** cena Złr. **4·40**.

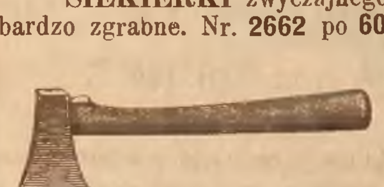
Piłki w drewnianej oprawie, z rączkami drewnianemi, o ostrzu zwyczajnej szerokości:

Nr. **7273** ostrze długości 50 cm. cena **90** ct.
Nr. **7274** „ „ 60 cm. „ Złr. **1·—**
Nr. **7275** „ „ 70 cm. „ Złr. **1·15**.

PILNIKI do piłek trójkątne jako najpraktyczniejsze, polecam w jednej wielkości. Nr. **6903** po **17** ct,

SIEKIERKI zwyczajnego kształtu, całe stalowe, bez rączki, bardzo zgrabne. Nr. **2662** po **60** ct. — **Siekierki francuskie** oprawne, których obóch ma z jednej strony formę młotka, wagi $^1/_2$ kg. oddają także wielkie usługi w gospodarstwie domowem. Nr. **4700** w cenie Złr. **1·—**. — Takie same zwykłej formy, oprawne, wagi $^1/_2$ kgr. Nr. **7939** cena Złr. **1·—**.

Dwa ostatnie gatunki nadają się szczególnie do obciesywania i gładzenia kołków, tyk i t. p.

ŁOPATKI do sadzonek *(Pflanzenstecher)* mam na składzie w trzech odmianach:

Nr. **4152** najmniejsze, ręcznie kute, z politurowaną rączką, **28** ct.

Nr. **4932** z jednej sztuki litej blachy stalowej, prasowane z rączką drewnianą, **22** ct.

Najlepsze i najdoskonalsze ze stalowej blachy i silną politurowaną rączką całej długości 35 cm. są najdroższe i kosztują **48** ct., a mają Nr. zamówienia **2063**.

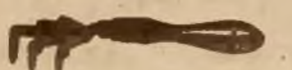
DRZEWIEC do sadzenia rozsadek, buraków i t. p., jestto walec drewniany zakrzywiony, zakończony stalowym ostrzem.

Nr. **2425** po **60** ct.

Taki sam o rączce prostej:

Nr. **2065** po **45** ct.

PLEWIACZE amerykańskie są to zmyślne drobne narzędzia ogrodnicze o pięciu żelaznych cynowanych palcach, oddające wielkie przysługi przy plewieniu w ogólności, a w szczególności na grządkach, obsadzonych gęsto kwiatami. Kolcami tego przyrządu wzrusza się ziemię, następnie wybiera się wyrosłe chwasty bez uszkodzenia kwiatów; nadto przyczynia się spulchnienie ziemi, zwłaszcza przed wieczorem, znacznie do pielęgnowania wzrostu i zdrowia kwiatów, bo spulchniona ziemia nasyca się w nocy wilgocią.

Artykuł to bardzo rozpowszechniony, dlatego cena jego doznała znacznej obniżki. Nr. **4151** po **25** ct.

W korze drzewnej mieszczą się liczne pasożyty, które ją niszczą, na czem drzewo bardzo cierpi. Jeżeli więc tylko pogoda pozwala, powinno się korę oczyścić w jesieni, a w każdym razie przed wiosną, gdyż takie czyszczenie jest dla drzewa potrzebne, jak dla człowieka codzienne mycie. Potrzeba do tego celu odpowiednie dobrać szczotki, aby wszelkie szpary i zagłębienia wyczyścić, a potem należy nadrapaną masę spalić. Polecającem byłoby również oczyszczoną korę posmarować mlekiem wapiennem, jak również nakleić u dołu opaskę z papiern i posmarować ją dziegciem, by gąsienice nie mogły się na drzewo dostać.

Do czyszczenia kory zalecają się dwa rodzaje przyrządów, a mianowicie: **szczotki stalowe i skrobacze.** Co do szczotek, to z licznych kształtów, w jakich je fabryki wyrabiają, sprowadziłem na skład trzy formy:

Nr. **3444** zaokrąglone, przylegające całkowicie do pni drzew cieńszych i konarów, z drutu stalowego cieńszego, zastosowanego do młodej kory, po **64** ct.

Nr. **3445** tejsamej formy i wielkości, jednak znacznie twardsze, do czyszczenia starej kory, po **90** ct.

Nr. **3446** szpiczaste dla łatwego przystępu między konary, z drutu średniej twardości, po **80** ct.

Skrobacze zwyczajne są na składzie po 20, 25 i 30 ct., ale wyszczególniam skrobacz objaśniony rysunkiem, osadzony na rączce 35 cm. długiej, sporządzony z blachy stalowej, o krawędziach różnokształtnych i zaostrzonych, a z jednej strony ząbkowanej.

Można go zastosować do każdej powierzchni kory.

Nr. **2081** cena **90** ct.

Trudniej jest usunąć robactwo zagnieżdżone na liściach zeschłych a nieodpadłych. Ogrodnik musi sobie wiele pracy zadawać, aby drzewo z takich liści oczyścić. Doskonałe usługi oddaje w tym względzie **pochodnia naftowa** figurą przedstawiona, którą można z równieź dobrym skutkiem używać do nocnej jazdy.

Nr. **5153** objętości $^3/_4$ l. cena Złr. **1·—**.

Obcinając młode gałązki dla uwolnienia drzewa od robactwa, czynimy mu wielką szkodę; pochodnią zaś tą można zeschłe liście i robactwo w porze zimowej delikatnie zniszczyć, nie naruszając gałązek.

(Płomień do tego celu musi być naturalnie mniejszy, niż do oświetlania jazdy w nocy).

Liście takie trzymają się na drzewie przez całą zimę, gdyż nawet takie małe zwierzątka jak gąsienice starają się zachować swój gatunek i chronią od zguby swe przyszłe potomstwo w ten sposób, że liść zczepiają z gałązką rodzajem osnutych niteczek, na których on wisi, chociaż się już od gałązki oderwał.

Każdy sposób tępienia robactwa na drzewie okazuje się tylko wtedy dobry, jeżeli go w odpowiednich warunkach użyjemy; tak n. p. gałązki robaczne, z których robactwa usunąć nie potrafimy, obcinamy zapomocą nożyc, osadzonych na drączku. Suche liście, na których się znajdują jajka gąsienic, spalamy podczas zimy zapomocą dopiero opisanej pochodni.

Jeżeli się zaś na wiosnę, na drzewie zielenią okrytem zagnieździ robactwo, ale w małej ilości, wtedy tępi się je zapomocą *sproszkowanego niegaszonego wapna lub sproszkowanej siarki.*

Przyrządy służące do tego celu są albo zwyczajne mieszki z wylotem lejkowatym po **3** Złr., albo mieszki składane kombinowane z rurą do 3 metrów długą, po Złr. **7·50.**

Przyrządów tych na razie na składzie nie utrzymuję, ale dostarczam je na zamówienie. (**H. 82**).

Nóż do szparagów o ostrzu 31 cm. długiem na końcu zaopatrzonem ząbkami jak przy piłkach. Ze względu, że obcinając szparagi nożem zwyczajnym tępimy go, a często nawet i łamiemy, oddaje on miłośnikom tej najzdrowszej jarzyny wielką przysługę, albowiem ułatwia wydobycie jej we większych rozmiarach. Przy tych zaletach cena jego nie jest wcale wysoką.

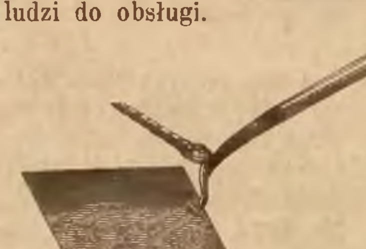

Nr. **2064** kosztuje **90** ct.

Narzędzia do wykopywania darni we większej ilości są przedstawione następującemi dwoma rycinami. Pierwsza przedstawia **nóż**, którym się tnie ładną murawę na małe kwadraty, a druga **łopatkę** do podnoszenia już pokrajanej darni. Tak do jednego jak do drugiego narzędzia potrzeba dwóch ludzi do obsługi.

Nr. **5884** Złr **2·—**

Nr. **5885** Złr. **2·50**

bez drążków i sznura.

TACZKI zwyczajne drewniane, silnie okute na żelaznej osi, jak rysunek przedstawia.

Nr. **7940** Złr. **3.**

Taczki żelazne u nas są prawie wcale nie używane. Tłómaczyć to należy tem, że taczki drewniane wyrabiają w miejscu, żelazne zaś we fabrykach, dalej że materyał drzewny jest tańszy. Jakkolwiek stosunek cen jest wielki, to jednak pojedynczy rachunek przekona każdego, że sprawienie taczki żelaznej korzystniejsze jest, niż sprawienie drewnianej; i tak: taczka żelazna Nr. **652l**, objętości większej co powyższa drewniana, kosztuje Złr. **13·50**, a więc $4\frac{1}{2}$ razy więcej; ale zważywszy na to, że gdy taczką drewnianą nawet kilka miesięcy bez zarządzenia naprawy pracować nie można, a żelazna po kilku nawet latach żadnej naprawki nie potrzebuje, to cena jej nie wyda nam się zbyt wysoką. Pominąwszy, że taczka drewniana już od samego wpływu powietrza się psuje, a żelaznej to nic nie szkodzi, mamy do zaznaczenia, że drewniana, ulegająca ciągłemu psuciu, więc ciągłej wymianie pojedynczych części na nowe, zacząwszy od kółka, może w najlepszym wypadku na 3 lata wystarczyć. Licząc więc coroczną naprawę, można śmiało powiedzieć, że częściowy ten wydatek wraz z kosztami sprawienia dojdzie do kwoty **6** Złr. — Z drugiej strony można stanowczo przypuścić, że taczka żelazna 3 lata bez najmniejszej naprawy używaną być może, a nawet po latach kilkunastu z mniej kosztownemi naprawkami będzie jeszcze stanowić wartościowy sprzęt inwentarza.

To wszystko każdy przyzna; ale jeśli się zastanowi, dlaczego taczki żelazne dotychczas w tak małej ilości są u nas zastosowane, to przyjdzie do przekonania, że przyczyną tego jest tylko ta okoliczność, że odrazu trzeba wydać kapitał 5 razy większy. — Dlatego to mało spotykamy osób, któreby chciały ponieść odrazu większy wydatek, mając pod ręką towar tani choć nie trwały. Trzeba mieć na oku, że *„co tańsze, to droższe“* i przeciwnie *„co drogie, to tanie“* i w tym względzie nie kierować się oszczędnością, jeżeli na to stosunki pozwalają.

Na składzie mam cztery rodzaje:

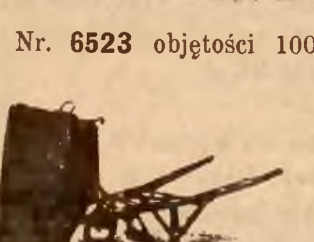

Nr. **6521** objętości 50 l. w cenie Złr. **13·50**, — jak figura, — z lanemi kółkami.

Są tanie, a nadzwyczaj lekkie.

Nr. **6522** objętości 60 l. w cenie Złr. **16·50**, ryciną dokładnie przedstawione, mają kółka kute.

Nr. **6523** objętości 100 l. w cenie Złr. **26·50** mają kółka stalowe i są urządzone do wysypywania przez podniesienie, jak figura wskazuje.

Niejeden z szanownych czytelników zastanowi się może nad tem, jak może robotnik ciężar w tak wielkich taczkach pomieszczony — udźwignąć. Otóż objaśniam nieznających ich konstrukcyi, że przy numerach 6521, 6523 i 6524 kółko jest podsunięte pod skrzynię, przez co tylko mniejsza część ciężaru przenosi się na robotnika.

Wyjątek stanowią taczki Nr. 6522 do lekkich robót przydatne, bo przy nich przypada na robotnika większa część ciężaru w skrzyni się znajdującego.

Nr. **6524** objętości 85 l. cena Złr. **28·50**, mają kształt jak poprzednie i są również urządzone do wysypywania, a wyższa ich cena usprawiedliwia się tem, że oś porusza się w patentowanych panewkach. — Patentowana panewka na tem polega, że nad osią jest umieszczone metalowe łożysko, a pod osią gąbka namoczona oliwą, zwilżająca ją automatycznie.

W ogólności nadmieniam, że wyrób tych taczek w fabryce prowadzony jest według szematyzmu, tak, że każdą część składową można osobno dostać na zamówienie, w razie gdyby uległa zepsuciu, — a trzy pierwsze gatunki taczek mają osie osadzone w klockach z twardego drzewa, przeto nie wydają nieprzyjemnego pisku.

Rafa druciana w żelaznej ramie jak figura, bez podpory. Wymiary jej są 150×140 cm., do piasku, ziemi, szutru, o oczkach 10, 15, 20 mm., a grubości $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$ mm.

Nr. **7941** cena Złr. **6·50**.

Jeśli zamawiający nie poda wyraźnie wielkości oczek, lub do jakiego celu rafę potrzebuje, posyłam zawsze o oczkach średnich.

Rafa w drewnianej ramie z podporą do piasku i ziemi, jak rysunek, poprawnego kształtu, opatrzona na dole deską.

Wielkość siatki w świetle 75×90 cm., wielkość oczek 5 mm., grubość drutu 1 mm., rama z miękkiego drzewa i lakierowana.

Nr. **7942** Złr. **3·50**.

Drut kolczasty stalowy.

Po zniżonej cenie.

Obecnie zrobiłem z jedyną fabryką, posiadającą przywilej fabrykacyi tego drutu bardzo korzystny układ, sprowadziłem go wielką ilość na skład i mogę go oddać po znacznie niższej cenie niż dotychczas.

Zastosowuje się go — jak figura poucza — w sposób następujący: Co 50 m. zakopuje się w ziemię słupek główny około 20 cm. gruby, a 220 cm. długi (przyjmując jeden metr do zakopania w ziemię) i wzmacnia się go podporą albo widoczną, jak na rysunku, albo ukrytą w ziemi; następnie co 5 m. słupek pośrodkowy około 13 cm. gruby a 220 długi.

Po zakopaniu słupków trzeba ziemię koło nich dobrze ubić, a nawet obłożyć je kamieniami (zwłaszcza jeżeli nie idą w prostej linii), a następnie poznaczyć na słupkach miejsca, w których drut ma się przybić. (Na figurze 4 druty co 30 cm.).

Zaciągać druty zaczynamy od dolnego. Dwóch ludzi bierze zwój drutu na żelazny drążek i rozwija go wzdłuż rzędu słupków; początek drutu przybija się kilkoma skoblami do pierwszego słupka głównego, a następnie jedna osoba chwyta drut przy drugim słupku głównym, umyślnie do tego celu sporządzoną dźwignią, a druga przybija go w naznaczonych miejscach skoblami. — Dla zmniejszenia kosztów można zamiast czterech tylko dwa a nawet jeden drut zaciągnąć. — Z wielką korzyścią można także użyć drutu kolczastego zamiast dotychczasowych kolców na parkanach; należy go mianowicie umocować na słupkach żelaznych, ustawionych w oddaleniu 5 do 10 m. z dziurami na 2 do 4 rzędy drutu. — Drut kolczasty cynkowany Nr. **8370** z podwójnymi kolcami co 12 cm., cena przy odbiorze oryginalnych zwojów o 250 m. **za metr 5 ct. loco Lwów.** — Dźwignia do naprężania drutu Nr. **8371** cena Złr. **4·50**.

Skoble do przybijania cynkowane Nr. **8372** cena za 100 sztuk **50** ct.

Przy odbiorze kilku tysięcy metrów jestem w możności zrobić dalsze ustępstwa.

Rozpylacz do gnojówki *(Jauche — Vertheiler)*, opisany w Nr. 12 „Najnowszych Wiadomości“ ma Nr. **8373** i kosztuje **5** Złr.

Waga do kartofli (*Kartoffelwage*) opisana w Nr. 11 „Najnowszych Wiadomości“ ma Nr. **8374** i kosztuje Złr. **25** wraz z potrzebnemi ciężarkami.

Kto nie dostał tegorocznych numerów „Najnowszych wiadomości“ t. j. Nr. 11 i 12, dostanie je na żądanie.

Otrzymałem świeży transport angielskich noży stołowych i deserowych.

Na żądanie posyłam po jednej parze z każdego gatunku do wyboru.

Wydawca i odpowiedzialny za redakcyę: Jan Schumann. Z drukarni E. Winiarza.